

Handläggare
Maria Wegscheider
018- 727 43 41

Datum
2017-06-20

Diarienummer
2017- 003144 LI

n.registrator@regeringskansliet.se
eva.kalling-lundberg@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss: Ds 2017:5 Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan m.m.

Remiss från Näringsdepartementet, dnr. N2017 /01869/RS.
Remisstid: 12 juni 2017 som är förlängd till den 21 juni 2017.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden instämmer i Näringsdepartementets förslag om effektivare sanktioner i livsmedelskedjan.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att beslut om sanktionsavgifter sannolikt medför en ökad tidsåtgång och kostnad för kommunen inte bara initialt, eftersom sanktionsformerna inte har funnits tidigare. Antalet ärenden kommer troligen att bli fler då mindre allvarliga avvikelser som tidigare inte har åtalats kan komma att beläggas med sanktionsavgifter.

Det är viktigt att livsmedelsföretagare och även verksamheter som omfattas av Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter informeras om förslaget till regeländringar. Det är inte säkert att små livsmedelsföretagare vet vad sanktionsavgifter innebär.

Miljö och hälsoskyddsnämnden anser att differentieringen av sanktionsavgifter bör bygga på Livsmedelsverkets riskklassningssystem för avgifter. Fler parametrar än anläggningens storlek eller antalet årsarbetskrafter bör användas. Skälet är att livsmedelsverksamheter kan se mycket olika ut.

Nämnden anser att det bör undersökas om sanktioner som utfärdas med stöd av livsmedelslagstiftningen, lagen om foder och animaliska biprodukter samt djurskyddslagstiftningen bör hanteras i miljödomstolen respektive i miljööverdomstolen i stället för i allmänna domstolar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har följande synpunkter:

Förslaget om effektivare sanktioner innebär att lagstiftarna ser mer allvarligt på brott mot livsmedels- och djurskyddslagen samt lagstiftningen kring foder och animaliska biprodukter. För konsumenterna kan det innebära ett ökat förtroende för rättssystemet och för livsmedlen som de köper. För företagarna ger skärpningarna av sanktioner en signal om att det lönar sig att följa reglerna.

Det är bra att förslaget omfattar hela livsmedelskedjan där även foder hantering av animaliska biprodukter samt djurskydd ingår.

6.3.3 Differentierade avgifter

Miljö och hälsoskyddsnämnden anser att differentieringen av sanktionsavgifter bör bygga på Livsmedelsverkets riskklassningssystem för avgifter. Fler parametrar än anläggningens storlek eller antalet årsarbetskrafter bör användas. Skälet är att livsmedelsverksamheter kan se mycket olika ut.

Avsnitt 6.3.5 Att inte upphöra med överträdelser och att begå upprepade överträdelser

Flera av de livsmedelsverksamheter som miljö- och hälsoskyddsnämnden kontrollerar får en kontroll vart annat eller vart tredje år beroende på att de bedöms ha en liten omfattning och/eller låg risk. Miljö- och hälsoskyddsnämnden befarar att de torde då kunna upprepa samma förseelse gång på gång utan att få en dubblerad sanktionsavgift.

Nämnden anser att det regelsystem kring sanktionsavgifter som ska tas fram bör belysa problematiken kring mobila livsmedelsanläggningar. En mobil anläggning är registrerad i en "hemkommun". Beslutet om registrering gäller även i andra kommuner. I praktiken kan en företagare få sanktionsavgifter för samma avvikelse i flera av de kommuner som hen besöker. När ska avgiften dubbleras och i så fall av vem? Ska kontrollmyndigheten i den besökta kommunen fråga "hemkommunen" om det redan finns en sanktionsavgift för överträdelserna och i så fall utfärda en dubbel avgift?

Avsnitt 8.1.1 Kontrollmyndigheterna

Idag lagförs, av orsaker som framgår i betänkandet få överträdelser gentemot regler i livsmedelslagstiftningen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att beslut om sanktionsavgifter sannolikt medför en ökad tidsåtgång och kostnad för kommunen, inte bara initialt, eftersom sanktionsformen inte har funnits tidigare. Antalet ärenden kommer troligen att bli fler då mindre allvarliga avvikelser som tidigare inte har åtalats kan komma att omfattas av sanktionsavgifter.

Att kontrollmyndigheterna har tidigare erfarenhet av arbete med sanktionsavgift kan stämma in på mindre kommuner där det förekommer att handläggare arbetar både med livsmedelslagstiftningen och med miljöbalken och att de därför har erfarenheter att utfärda sanktionsavgifter. I större kommuner där livsmedelskontrollen utförs av personal som enbart tillämpar livsmedelslagstiftningen finns inte denna kunskap.

27

Den formella hanteringen av ett ärende där sanktionsavgift ska tas ut torde ta minst lika lång tid som att hantera en anmälan om åtal. I båda fallen ska det finnas ett underlag som motiverar ett beslut om sanktion. När det gäller sanktionsavgifter ska kontrollmyndigheten:

- ge företagaren möjlighet att yttra sig över underlaget till beslutet och därefter hantera eventuella synpunkter,
- formulera och delge sanktionsbeslutet och hantera eventuella överklaganden samt
- ansöka om att Kammarkollegiet dömer ut sanktionsavgiften.

När det gäller åtal ska handläggaren upprätta en polisanmälan, på begäran lämna kompletteringar till polis och åklagare samt vittna i domstol.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser sammantaget att förslaget om sanktionsavgifter är värdefullt för att regler i livsmedelslagstiftningen ska följas.

Avsnitt 8.2 Konsekvenser för enskilda och näringsidkare

Det är viktigt att livsmedelsföretagare och även verksamheter som omfattas av Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter informeras om förslaget till regeländringar. Det är inte säkert att små livsmedelsföretagare vet vad sanktionsavgifter innebär.

Det förekommer till exempel att företagare tror att det räcker med att de har registrerat sig hos Skatteverket. De känner inte till att de även behöver registrera sin verksamhet hos kommunen.

Kontrollmyndigheterna men även av andra myndigheter samt branschorganisationer och huvudkontor har en viktig roll kring att sprida information kring skärpningen av bestämmelserna.

För företagarna ger skärpningarna av sanktioner en signal om att det lönar sig att följa reglerna.

Övriga synpunkter

Miljöförvaltningen anser att det bör undersökas om livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter samt djurskyddslagen samt tillhörande förordningar och föreskrifter bör hanteras i miljödomstolen respektive i miljööverdomstolen i stället för i allmänna domstolar. Livsmedelslagstiftningen utgörs av ett omfattande regelverk och i och med att det finns planer på att införa sanktionsavgifter så är den snarlik miljöbalkens bestämmelser om sanktioner. Dessutom utförs tillsyn och kontroll i vissa fall på samma anläggningar/objekt. Tillsyn enligt miljöbalken utförs i till exempel i större matbutiker, (köldmedier och märkning av kemiska produkter) och i förskolor och skolor (hälsoskydd).

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Bengt Fladvad
ordförande

Lars Wedlin
tf. miljödirektör